

ligger, vidner, naar man tager samtlige Forhold i Betragtning, mod den Antagelse, at der ikke skulde arbeides med lige saa stor Dygtighed og Intensitet ved den private Forberedelse som ved den offentlige. Det er jo en mærkbarlig lille Forskjel paa Examensresultaterne, medens der er en mærkbarlig stor Forskjel paa Billaarene, hvorunder disse to Slags Anstalter virke. Jeg erkender, at det ærede Medlem for Kjøbenhavns 2den Valgkreds (Bry) har udtalt sig, med megen Modetation om dette Forhold. Han har jo et nøiere Kjendskab dertil, men det beror jo i det Hele paa, med hvilket Syn man ser paa dette Spørgsmaal, paa selve Betydningen af Afrettelsesmomentet ved Examinering; thi det vedkommende Individ kan under Opdragelsen og Uddannelsen til at blive Lærer have faaet en saadan Aandsløstning, som gjør ham mere stiftet til at være Lærer, men som han ikke kommer til at lægge for Dagen ved Examensbordet. Dette være sagt, uden at jeg derfor i den Grad som det ærede Medlem for Ribe Amts 1ste Valgkreds (Th. Kruse) vil vende Karakterernes Betydning paa Hovedet eller i alt Fald paa Siden. Vi komme nu til den 4de Art af Undervisningsanstalter, som der er givet mig særlig Anledning til at omtale. Der ligger et Forslag for af den ærede Minister, som Udvalget har votet ikke at tiltræde, og i den Anledning er der optraadt varme Forjvarende for Ministerens Forslag, og det har glædet mig meget at høre disse Udtalelser af de ærede Medlemmer fra Thisted Amt, fordi jeg derved har faaet Leilighed til at oplyse Forholdet fra Finantsudvalgets Side. Finantsudvalget har for et Par Aar siden udtalt sig om dette Forhold, og det er mig bekendt, at i alt Fald den foregaaende Minister, og jeg tror ogsaa den nuværende, har i det Hele accepteret de Betragtninger, som baade gennem Forhandlingerne og i Finantsudvalgets Betænkning ere fremkomne, forsaavidt det er gjørligt at gennemføre dem. Finantsudvalgets Udtalelse gik da ud paa, at man skulde søge at sætte Skolepengene normalt: saa høit, at naar Skolen fik et saadant Beløb ind for alle Skolens Elever, kunde den bestaa uden Tilskud, men at man derhos skulde oprette halve og hele Tripladser og til Dækning af de Tab, der derved opstaa for en Skole, give offentlige Tilskud. Det er en Betragtning, som vistnok er overordentlig berettiget, og hvorved de Uformuende ingenlunde vilde lide Noget. Naar nu det ærede Medlem for Thisted Amts 2den Valgkreds sagde, at det altid er gaaet saa, at den folkelige Retning har villet have høie Skolepenge, medens derimod Myndighederne altid have villet sætte dem lavere, saa behandler han ikke Sagen korrekt. Vi have her aldrig sagt, at vi vilde have høie Skolepenge for alle Elever. Vi have sagt, at Normen skulde være den, at de, som ville udover Almueundervisningen, og som have Naad til at betale, skulle selv betale, men at de, som ikke

have Naad dertil, skulle hjælpes frem ved halve Tripladser. Hvorfor ville nu Myndighederne gjerne sætte Skolepengene normalt lavt, f. Ex. til 3 Rd., saaledes som Tilfældet er i Thisted? Na, man kan jo tænke sig den Grund, at det er, fordi Mange, der have Naad til at betale de høiere Skolepenge, paa den Maade slippe billigere, men det er der ingen Grund til at gaa ind paa fra Statens Side ved at give Tilskud. Dernæst har man gjort den Anstuelse gjældende, at disse Byer maatte søge saavidt muligt at løfte den øvrige Undervisning for at vise, at de gjorde Noget til Gjengæld for det Tilskud, der gives dem. Jeg skal bemærke, at Ministeren for Kirke- og Undervisningsvesenet, efter at have skrevet til de forskjellige Byraad og Skolebestyrere angaaende dette Spørgsmaal, modtog en Skrivelse, blandt Andet fra Bestyreren for Thisted Realskole om hans Skole, om Nødvendigheden af, at Lærerne maatte have større Løn, men der forelaa hverken fra Byraadet eller fra Bestyreren Noget om, at man iøvrigt havde gjort det Allermindste i Byen for Almueundervisningen ud over, hvad der er det sædvanlige i Byerne. Nu siger det ærede Medlem fra Thisted Amt (Bagger), at man i Thisted har gjort saa overordentlig Meget for Skolevesenet. Jeg vil bede det ærede Medlem oplyse os om, hvad vi ikke have faaet oplyst ither og heller ikke senere, hvormange Skoler der er, hvormange Dage Almuebørnene der gaa i Skole om Ugen. Søger man at drage de fattige Børn op til en bedre Udviisling end høist nødvendigt, eller gaar det saaledes, som det oftest gaar i Byerne, at man lader sig nøie med det mindst Mulige for de fattige Børns Vedkommende? Dette Sidste er Noget, der oftest gjælder med Hensyn til Kjøbstæderne. Hidtil have nemlig Kjøbstæderne til deres egen store Fordærvelse — jeg siger: til deres egen store Fordærvelse, fordi de igennem Almueskolen faae rekruteret Størstedelen af deres Borgerstand — forjort Undervisningen af Størstedelen af deres Almuebørn, og ligeoverfor dette store almindelige Spørgsmaal har det kun lidet at sige, om der er to eller tre flere, som faae Triplads i Realskolen. Nu siger man med Hensyn til Thisted Realskole, at naar vi ikke give Tilskud, kunne Lærerne ikke lønnes saa og saa. Jeg tror nu ikke, at det er rigtigt at drage en ikke offentlig Skoles Forhold saa specielt ind i Forhandlingerne her, thi det maa ikke vedkomme os, hvorledes Bestyrelsen kan lønne sine Lærere eller ikke; for os ere de private Lærere, og vi kunne beklage, at de ikke kunne faae Mere i Løn, men det er ikke os, der skulle raade Bod derpaa, i saa Henseende maa der træffes Forholdsregler af Andre. Et Punkt, der ikke maa overses her, er, at denne Skole ligger i et rigt Amt og dette maa, hvis den har Betydning for det, kunne holde den oppe. Forøvrigt tilstaar